

Sodišče Evropske unije v prelomnem sojenju priznalo svobodo gibanja za istospolne pare

Izraz "zakonec" po pravu EU o svobodi gibanja za državljane_ke Evropske unije in njihove družinske člane vključuje zakonca istega spola

Sodišče Evropske unije je razsodilo, da mora državljan_ka EU, ki je izkoristil_a svojo pravico do prostega gibanja, se preselil_a v drugo državo članico in tam vzpostavil_a družinsko življenje, imeti možnost, da se v svojo matično državo vrne s svojo_im partnerko_jem – vključno z istospolno_im partnerko_jem, s katero_im se je poročil_a v drugi državi EU.

Zadevo je na sodišču Evropske unije v Luksemburgu sprožil Adrian Coman, romunsko-ameriški državljan, ki se je s svojim partnerjem poročil v Belgiji. Po nekaj letih življenja v tujini se je Coman s svojim zakoncem preselil nazaj v Romunijo. Za dovoljenje za bivanje sta zaprosila na podlagi direktive o zagotavljanju svobode gibanja, ki zakoncu državljanke_a EU dovoljuje, da se svoji_emu partnerki_ju pridruži v njeni_govi matični državi. Ker romunsko pravo ne priznava istospolnih zakonskih zvez ali partnerstev, sklenjenih v tujini, so jima izdajo dovoljenja za prebivanje na podlagi združitve družine zavrnila_i.

Skupaj s partnerjem sta na romunsko sodišče vložila tožbo zaradi diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti, saj jima je bilo onemogočeno uresničevanje pravic, ki izhajajo iz prava Unije. Romunsko ustavno sodišče je pomoč poiskalo pri sodišču Evropske unije, ki je ugotovilo, da je v resnici šlo za protiustavnost, zato je odločilo, da je treba zakonskemu partnerju Adriana Comana dodeliti trajno pravico bivanja v Romuniji.

Seveda ni sporno, da so za zakonodajo o osebnem stanju pristojne države članice in da pravo Unije ne posega v to pristojnost, vendar morajo države članice v skladu z ustaljeno sodno prakso svoje pristojnosti izvajati ob spoštovanju prava Unije. Področja v zvezi z osebnim stanjem oseb ne odstopajo od tega pravila. Sodišče je odločilo, da se morajo pri izvajanju teh pristojnosti spoštovati določbe o načelu prepovedi diskriminacije. V razsodbi še piše, da poleg tega, da zakon zagotavlja pravico do prostega gibanja za vse državljane_ke EU, za njihove zakonce ni mogoče določiti strožjih pogojev, kot so že določeni v direktivi.

Vsaka država članica Evropske unije je sicer svobodna v odločanju, ali bo zakonsko zvezo oseb istega spola priznala, ali ne, vendar pa izdaje dovoljenja za bivanje zakonski_emu partnerki_ju svoje_ga državljanke_a ne sme zavrnila. Ker je v direktivi izraz "zakonec" spolno nevtralen, se zato uporablja ravno tako za istospolne pare.

Adrian Coman in Clai Hamilton sta le eden od mnogih parov, ki so utrpeli diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti. Zdaj je jasno, da je treba v kateri koli državi članici sklenjeno zakonsko zvezo priznati v vseh drugih državah članicah Evropske unije. Sklenitev istospolne zakonske zveze ni izjema.